

عنوان مقاله:

ارزیابی دیدگاه لوئیس در مسئله تمایز روابط علی از غیر علی

محل انتشار:

فصلنامه حکمت و فلسفه، دوره 15، شماره 59 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

مریم حیدری - فلسفه / دانشکده ادبیات فارسی و زبانهای خارجی / شهر تهران / ایران

حمیدرضا آیت اللهی - فلسفه / دانشکده ادبیات فارسی و زبانهای خارجی علامه طباطبائی / تهران / ایران

خلاصه مقاله:

مسائل علیت طبیعی، به ویژه مسئله تمایز روابط علی از غیرعلی، یکی از پرمناقشه ترین مسائل فلسفی در میان فیزیکدانان و فیلسوفان سده اخیر می باشد. لوئیس، در پاسخ به این مسئله بنیادی، از دو رویکرد مختلف هستی شناختی و معرفت شناختی بهره می گیرد. او ابتدا با یک رویکرد هستی شناسانه شاخصه وابستگی علی را به عنوان فصل ممیز روابط علی از غیرعلی مطرح می کند و سپس با یک رویکرد معرفت شناسانه، قالب شرطی های خلاف واقع را برای آزمودن این معیار به کار می گیرد. اما بررسی رویکرد هستی شناسی او نشان می دهد که شاخصه مزبور، شرط ممانعت از غیر را ندارد و وابستگی هایی مانند وابستگی عرض به موضوع و غیره را نیز شامل می شود. در مقابل، نظام هستی شناسی صدرایی، با ارائه فصل ممیزی خاص تر موسوم به وابستگی ذاتی، گستره روابط علی را از سایر وابستگی های وجودی که در پیدایش مقارن یکدیگرند، جدا می سازد. نظریه معرفت شناسی او نیز ضمن مواجهه با نقدهایی مانند عدم تفکیک علت اصلی از شرایط پیش زمینه، دربرگرفتن گستره محدودی از علت ها و ...، کارایی لازم را نیز در فرایند علت یابی و کشف روابط علی، در اختیار اهل علم قرار نمی دهد؛ در حالی که، نظام معرفتی صدرایی، با مبنا قرار دادن علم حضوری به عنوان علم حقیقی انسان، در مقام کشف روابط علی معیار بهتری را ارائه می دهد که برغم اشکالاتی که بر آن وارد شده است، به نظر نویسنده می تواند نتیجه های عملی خوبی به ارمغان آورد.

کلمات کلیدی:

علیت طبیعی، لوئیس، شرطی های خلاف واقع، وابستگی علی، علم حضوری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1036048>

